

ФОНДАЦИЈА ЗА ОБРАЗОВНИ И КУЛТУРНИ ИНИЦИЈАТИВИ
FOUNDATION FOR EDUCATION AND CULTURAL INITIATIVES
ЧЕКОР ПО ЧЕКОР • STEP BY STEP

Educating children. strengthening professionals. Building the future.

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ 2019

ЗА ФОНДАЦИЈАТА „ЧЕКОР ПО ЧЕКОР“

Фондацијата за образовни и културни иницијативи „Чекор по чекор“ - Македонија го поддржува развојот на отвореното општество реализирајќи активности во областа на образованието, уметноста, културата, издаваштвото, како и човековите (детските) права и граѓанското општество. Фондацијата води, координира, учествува и директно спроведува активности кои промовираат иновации, напредок и развој на работата во предучилишните установи и основните училишта во Република Македонија. Фондацијата „Чекор по чекор“ - Македонија е основана како невладина организација со цел да се продолжи со активностите на регионалната образовна програма „Чекор по чекор“, која започна да се реализира во 1994 година од страна на Институтот Отворено општество од Њујорк и Универзитетот „Џорџтаун“ од Вашингтон.

Мисија

Мисијата на Фондацијата за образовни и културни иницијативи „Чекор по чекор“ - Македонија е да изготвува, развива и спроведува програми кои го унапредуваат образованието и културата во современото општество како клучен фактор за образовен, културен, економски и социјален развој. Фондацијата „Чекор по чекор“ спроведува програми во градинките, основните училишта и другите образовни и културни институции, поддржува иновативни пристапи и на разни начини се стреми да ги зголеми можностите за образование на децата и да им помогне да го остварат својот целосен потенцијал.

Стратешки цели

- Поттикнување на демократските процеси во образованието на децата, младите и возрасните;
- Градење партнерски односи со владините институции, локалните власти, локалните и меѓународни организации, институциите одговорни за образување на иден наставен кадар, училиштата и градинките;
- Промовирање и поддржување современи образовни иницијативи насочени кон потребите на децата;
- Застапување за постојан професионален развој на просветните работници;
- Зајакнување на јавната свест за потребите на децата Роми и децата од останатите малцински групи, деца од социо-економски загрозени семејства, деца од оддалечени рурални области и деца со посебни потреби;
- Издавање прирачници за професионален развој на наставници, сликовници за деца и други едукативни и промотивни материјали;

- Поттикнување на семејствата и локалната заедница за вклучување во процесот на образование на децата;
- Создавање различни можности за креативно изразување на децата.

Нашата фондација е дел од Интернационалната асоцијација „Чекор по чекор“ (ИССА) (International Step by Step Association - ISSA) и со своето дејствување целосно ги поддржува и следи меѓународните принципи на ИССА за остварување на квалитетна педагошка пракса:

1. Интеракција исполнета со разбирање и почит помеѓу возрасните и децата, како и во меѓусебните односи на децата;
2. Вклучување на семејството и заедницата во образованието на децата;
3. Инклузија, почитување на разликите и на вредностите на демократијата за секое дете и неговото семејство;
4. Проценка и планирање за квалитетен наставен процес;
5. Стратегии и техники на подучување кои поттикнуваат љубопитност, истражување, критичко мислење и соработка;
6. Создавање на безбедна и креативна средина за учење;
7. Постојан професионален и личен развој на наставниците.

Активности за професионален развој на тимот на „ЧЕКОР ПО ЧЕКОР“

Во текот на 2019, тимот на Фондацијата „Чекор по чекор“ учествуваше на бројни настани и активности за професионален развој и тоа на:

- Светскиот форум за образование во Макао,
- конференција на Мрежата за центри за образовни политики (NEPC) во Загреб, Хрватска,
- годишната конференција на Интернационалната асоцијација ЧЕКОР ПО ЧЕКОР (ISSA) во Лаиден, Холандија и
- годишната конференција за учители во Сараево, во организација на Центарот за образовни иницијативи ЧЕКОР ПО ЧЕКОР од БиХ.

ПРОЕКТ „ИНКЛУЗИВНИ ПАРТНЕРСТВА ВО ЗАЕДНИЦИТЕ”

Од март 2018 година Фондацијата „Чекор по чекор“ почна да го спроведува проектот „Инклузивни партнерства во заедниците“, кој е финансиран од Европската Комисија, преку Европскиот инструмент за демократија и човекови права (ЕИДХР) 2016-2017 - Поддршка за граѓанското општество преку национални програми за поддршка (European Instrument for Democracy and Human Rights (EIDHR) 2016-2017 Supporting a civil society through Country-Based Support Schemes (CBSS)), во соработка со Здружението на студенти и младинци со хендикеп, Скопје. Проектот се спроведува од март 2018 до февруари 2020 г. Главна цел на проектот е да развие и пилотира ефективен и инклузивен модел за подобрување на административните и стручни капацитети на засегнатите страни на локално и национално ниво заради овозможување на социјална и економска инклузија на лицата со попреченост преку достапни локални услуги дизајнирани по мерка на лицата со попреченост поголеми можности за инклузија на лицата со пречки во развојот во процесите на образование и вработување.

Специфичните цели на проектот се:

Специфична цел 1: Подобар пристап на лицата со пречки до услуги и вклученост во животот во заедницата преку: подобрување на капацитетите на локалните власти и граѓанскиот сектор за колаборативно обезбедување на податоци за состојбата на лицата со попреченост и нивните семејства; зајакнување на локалните установи (училишта, центри за социјална работа и центри за вработување) со цел обезбедување на инклузивен пристап кон образовни и други услуги во заедницата; и зајакнување на граѓанските организации кои ги застапуваат правата на лицата со попреченост за учество во локалните процеси на донесување одлуки.

Специфична цел 2: Засилување на образовната и работната инклузија на младите со попреченост преку ангажирање и зајакнување на капацитетите на младите за застапување, и лобирање и подигање на свеста за инклузија на млади кои се во и вон од образовниот процес, во програми за образование и стекнување на вештини за вработување.

Во текот на 2019 година како дел од овој проект Фондацијата за образовни и културни иницијативи „Чекор по чекор“ - Македонија ги спроведе следните активности:

Градење инклузивни средини за учење во 12 основни училишта и подигање на свеста за правото на не-сегрегирано образование

Во периодот од текот на 2019 година беа организирана две обуки за членовите на стручните служби и училишните инклузивни тимови во основните училишта, партнери на Проектот. Обуките имаа можност да ги следат и претставници од средните училишта, невладините организации и општините. Теми на обуките беа:

- Диференцирање на учењето и наставната програма според различните интереси и способности на учениците, и
- Диференцирано учење и следење на успехот на учениците со попреченост според ИОП.

Обуките ги испорачаа д-р Ангелка Кескинова и специјалниот едукатор и рехабилитатор Емилија Мијалова. Прашањата што беа покриени на овие обуки беа: надминување на бариерите кон инклузивното образование во државата, планирање на воспитно образовната работа во инклузивна училишница, диференцијација на учењето и поучувањето, изготвување индивидуален образовен план, улогата на инклузивниот тим во поддршка на учениците со попреченост и нивните семејства, начини за следење и евалуирање на она што го совладале и научиле учениците со потешкотии и попреченост.. Исто така, беа претставени оние попречености кои најчесто се јавуваат кај децата кои се инклузирани во редовните училишта, како и алатките, техниките и специфичните инструменти кои се потребни за да се прилагоди процесот на учење, за да можат тие ученици да ги остварат своите целосни потенцијали.

Развивање „Модел на Инклузивна општина“

Моделот на инклузивна општина содржи инструменти за самопроценка, развиени со цел да им помогнат на општините и другите засегнати локални установи, групи и поединци да ја измерат инклузивноста на својата заедница. Во текот на 2019 година беше ревидиран Моделот на инклузивна општина и беше збогатен со искуствата кои се добија при реализирање на проектните активности:

Овој модел ја мери инклузивноста во следниве подрачја од интерес:

- 1) Пристап до податоци - предуслов за инклузивни политики и услуги;
- 2) Пристапни заедници - рушење на бариерите за инклузија (јавни простори, услуги, градби, домување, превоз, информации, комуникација);
- 3) Инклузивно образование - охрабрување на децата и младите да учат и да се развиваат;
- 4) Инклузивен пазар на трудот и инклузивни социјални услуги - поплочување на патот кон рамноправно општество;
- 5) Инклузивни здравствени услуги - Здраво население за здрава општина;
- 6) Инклузивна рекреација, спорт, култура, забава и медиуми - придонес кон социјалната кохезија;
- 7) Инклузивни процеси и инклузивни политики - подобрување на транспарентноста, отчетноста и граѓанското учество.

Инструментите во секое од овие подрачја се составени од тематски листи за самопроценка, со кои локалните власти ќе можат да ги препознаат своите успешни практики и да ги утврдат областите во кои се потребни интервенции за подобрување. Покрај инструментот наменет за локалните власти, како дел од овој документ е даден и инструмент кој се однесува на државни политики и иницијативи, кои иако не се во надлежност на локалната самоуправа, имаат големо влијание врз локалните политики

и практики, работата на установите и достапноста на информации и финансиски средства.

Заедно со Моделот на инклузивна општина, листите за самопроценка се моќна алатка креирана да го олесни процесот на промени во заедницата со крајна цел таа да стане попристапна и поинклузивна за сите.

Спроведување на инклузивни активности во 6 општини преку мали грантови

Дел од планираните проектни активности во Проектот „Инклузивни партнерства во заедниците“ беше и доделувањето грантови за имплементирање на идеите развиени во партнерствата меѓу невладините организации и проектните општини. Претставниците на општините и невладините организации заеднички ги детектираа потребите за инклузија на ниво на нивните општини и направија план за реализација на потребните активности. Како дел од проектот се доделија седум грантови за следниве локални потреби за инклузија:

Општина Карпош: Целосно е опремена сензорна соба во ОУ „Вера Циривири - Трена“ со дидактички материјали и опрема како и со мноштво литература соодветна за работа со ученици со попречност;

Општина Тетово: Реализирани се спортски активности за учениците со попреченост и набавени се спортски реквизити за проектните училишта;

Општина Велес: Набавени се дидактички материјали за успешно реализирање на инклузивното образование во општинските основни училишта и детската градинка „Димче Мирчев“;

Општина Гостивар: Направена е адаптација на училишен тоалет во ОСТУ „Гостивар“, за да биде пристапен за учениците со телесна попреченост и учениците со ограничена мобилност.

Општина Куманово: Изградено е детско игралиште со наменски справи кои може да ги користат деца со и деца без попреченост;

Општина Струмица: Набавени се образовни и дидактички материјали за успешно реализирање на инклузивното образование во општинските основни и средни училишта.

Споделување добри инклузивни практики и презентација на моделот на инклузивна општина

Во месец ноември и декември 2019г. беа организирани шест регионални настани на кои беа споделени позитивните искуства од проектните активности реализирани во нашите партнер општини. На настанот беа пренесени искуствата стекнати низ процесот на градење на капацитетите на локалните невладини организации и нивните инклузивни активности, спроведени во соработка со локалните училишта и општинските власти. Настаните беа проследени од претставници на централната и локалната власт, на основните и средните училишта, на центрите за вработување и граѓанските организации.

Овие регионални настани беа искористени да се поттикне дискусија за подобрување на соработката меѓу општините, училиштата, граѓанскиот сектор и другите засегнати страни во врска со инклузија на лицата со попреченост, зајакнување на капацитетите на

сите чинители за заедничко планирање и спроведување на локални инклузивни активности, спроведување активности со кои може да се подобри пристапот на лицата со попреченост до определени услуги и како да се поттикнат други локални и владини институции да се вклучат во развивање локални инклузивни акциски планови, со цел да се овозможи холистички пристап во решавање на прашањето со инклузијата и да се овозможи вистинско заживување на „Моделот на инклузивна општина“.

Како дополнување на овие настани беше одржана и конструктивна консултација со работодавачи и други засегнати страни на тема подобрување на вработувањето на лицата со попреченост. На средбата, на која учествуваа претставници на стопанските комори, ЗАПОВИМ, Министерството за труд и социјална политика, Делегацијата на Европската Унија, граѓанскиот сектор, високото образование и други експерти и обучувачи, се презентираше Моделот на инклузивна општина и колаборативниот процес на негово создавање, како и резултатите од проектните активности за едукација на млади со попреченост за подготовка за вработување и за градење капацитети кај институциите за кариерно советување. Во дискусијата која следувааше беа разгледани пречките и потешкотиите со кои се соочуваат лицата со попреченост во нивните напори за инклузија на пазарот на труд.

Зајакнување на капацитетите на ученички тела во средните училишта преку обука на ученици со и без попреченост

Во текот на 2019 година беа одржани две обуки за претставниците од ученичките тела во проектните средни стручни училишта во бте партнерски општини. Едната обука беа спроведена од страна на Антонио Даниловски и Мартина Илиевска кои имаат големо искуство во доменот на средношколско организирање, а втората обука беше реализирана од Прим. д-р Мери Бошковска, психијатар за деца и млади и сертифициран обучувач за социјална правда, и универзитетскиот професор Љуљзим Адеми. Спроведените обуки беа на тема „Застапување и лобирање“ и „Социјална правда и почитување на разликите“. Обуките имаа за цел да ги запознаат учениците од средните училишта со системите на донесување одлуки во нивното училиште и општина, со процесот на застапување и спроведување на иницијативи, како и решавање конфликти и справување со негативни емоции и насилство, предрасуди и стереотипи, како и почитување на различностите меѓу луѓето со акцент на инклузијата на лицата со попреченост. Преку обуките учениците имаат можност да ги подобрат своите вештини за самозастапување и да ги подобрат инклузивните капацитети на своите училишта.

Поддршка на вон-школски и вон-наставни активности и секции во средните училишта

Ученичките инклузивни клубови работат на поголемо вклучување на младите со попреченост и подобрување на пристапот за овие лица, со што го промовираат концептот на инклузивни партнерства и градење отворена и одговорна средина која овозможува секоја индивидуа во целост да го исполни својот потенцијал. Проектот дава поддршка на 18 ученички клубови кои реализираат вон-школски и вон-наставни активности. Во табелата подолу може да се види кои клубови функционираат во нашите партнерски училишта.

Училишта	Секции/клубови
СОУ „Перо Наков“ Куманово	Секција за дизајн на облека
	Спортска секција
	Еколошка секција
ССОУ „Киро Бурназ“ Куманово	Секција за хортикултурно уредување
	Спортска секција
	Фризерска секција
ССОУ „Гимназија Кочо Рацин“ и ПОУ „Маца Овчарова“ Велес	Креативен уметнички клуб
	Клуб на млади актери и творци на мајчин јазик
	Клуб на информатичари и графички дизајнери
СОТУ „Гостивар“ Гостивар	Електро клуб
	Машински клуб
	Клуб за архитектура и рачни изработки
СУГС „Георги Димитров“ Скопје	Хортикултурна секција
	Еколошка секција
СОТУ „Гоце Стојчески“ Тетово	Уметнички клуб
	Текстилен клуб
СОУ „Јане Сандански“ Струмица	Хортикултурна секција
ООУ „Христијан Карпош“ Куманово	Клуб на пријателство
ООУ „Браќа Миладиновци“ Куманово	

Од работата на клубовите произлегоа најразлични финални продукти (модни креации, видео игра прилагодена за ученици со попреченост, драматизација и подготовка на промотивно видео, прототип на автомобил на соларен погон, кампања за подигнување на свеста за инклузијата, календар со силни еко пораки, цветни и украсни аранжмани, и сл.).

Организирање национален настан за презентирање на творбите подготвени во рамки на вон-наставните активности и секциите и спроведување кампања за подигање на свеста за придобивките од инклузивно образование

На 10 декември 2019 г. во МКЦ беше организиран настан за презентирање на работата и финалните продукти изработени од 18 ученички клубови поддржани од Проектот. Спортските, еколошките, хортикултурните, информатичките, дизајнерските и другите клубови го покажаа високиот креативен потенцијал на учениците со и без попречености. На изложбата беа претставени уметнички слики, експонати, декоративни кутии, украси и предмети за практична употреба во канцелариско работење. Околу 200 посетители на настанот, имаа можност да присуствуваат на презентацијата сите овие изработки, како и на презентирањето на прототипот на соларен автомобил, видео играта прилагодена за ученици со попреченост, и на модната ревија на која беа претставени креации изработени од учениците од овие клубови. Учениците ги презентираа своите креативни и уникатни дизајни, инспирирани од позитивните искуства за поддршка и соработка, наспроти предизвиците на дискриминација и маргинализација на лицата со попреченост. Целта на настанот беше унапредување на јавната свест за инклузија преку прикажување на високиот креативен потенцијал на ученици со и без попречености од овие клубови за воннаставни активности и рекреација.

Дополнително, во декември 2019г. во текот на 18 последователни дена, беше реализирана онлајн кампања под наслов „Инклузија е...“. Во рамки на кампањата секој ден беше промовиран по еден ученички клуб кој преку специфична порака и слика го претставуваше своето разбирање за инклузијата.

Циклус обуки за млади и невработени лица со попреченост

Од март до октомври 2019 г. беа организирани шест обуки за млади и невработени лица со попреченост. Обуките ги реализираше обучувачот Адем Идризи, според модулите за лидерство, законска регулатива за лицата со попреченост, вештини за барање работа и решавање проблеми, подготовка на CV и мотивациско писмо, деловна комуникација, тимска работа и управување со финансии. Секоја обука беше спроведена во пет последователни дена.

Преку обуките, младите со попреченост кои се во образовниот процес но, и надвор од него, имаа можност да се оспособат со вештини за вработување и да ги подобрат своите меки вештини при барање работа и претставување пред потенцијални работодавачи, а истовремено да се запознаат со тоа што значи деловна етика и кои се законските олеснувања и активните мерки за вработување на лица со попреченост.

Обука за кариерно советување на ученици и млади со попреченост за вработување

Во февруари 2019 г. во Хотел „Гарденија“- Велес се реализираше тридневна обука за кариерно советување на лицата со попреченост. На оваа обука присуствуваа

претставници од Агенцијата за вработување, проектните основни и средни училишта и од невладините организации вклучени во Проектот.

Обуката ја реализираа Васка Драшковиќ и Адем Идризи. На оваа обука беа опфатени аспекти од кариерното советување наменети за лица со попреченост. Во рамки на оваа обука учесниците беа запознаени со тоа каков вид проценки им се потребни за лицето кое го советуваат, со цел истото да ги согледа своите капацитети и можности, за да може да побара и да добие поуспешно и поодржливо вработување во посакуваната сфера. Темите застапени на обуката беа: комуникациски вештини, активно слушање, принципи на советување, определување на личните вредности, карактеристики и афинитети, поставување лични цели (краткорочни и долгорочни), подготовка за интервју и пишување лична биографија. Преку оваа обука учесниците се здобија со пакет инструменти кои треба да им помогнат како кариерни советници, а на корисниците да им овозможат индивидуализиран пристап со цел нивно оптимално вработување.

ПРОЕКТ „ОБРАЗОВАНИЕ НА ПОМАЛУБРОЈНИТЕ ЕТНИЧКИ ЗАЕДНИЦИ“

Во март, 2019 година, Фондацијата за образовни и културни иницијативи „Чекор по чекор“- Македонија започна со реализација на проектот „Образование на помалубројните етнички заедници“. Се работи за четиригодишен проект на Фондацијата Отворено Општество - Македонија (ФООМ) кој ФООМ ќе го спроведува во партнерство со Управата за развој на образованието на јазиците на помалубројните етнички заедници при МОН (Управата) и Бирото за развој на образованието (БРО). Фондацијата „Чекор по чекор“ е стратешки партнер на Фондацијата Отворено општество во спроведувањето на овој проект. Проектот поаѓа од заложбите за активно граѓанство и социјална кохезија како предуслови за градење демократско општество и се потпира на убедувањето дека инвестирањето во квалитетно образование за сите е најефикасен начин да се стигне до таму. Проектот се заложува образованието да биде клучен промотор на социјалната кохезија, а училиштата како природни средини во која етничките, културните и јазичните различности се разбираат, промовираат и вреднуваат како предност, места каде сите ученици треба да се чувствуваат добредојдени и да имаат можност да ги постигнат своите максимум потенцијали за учество, учење и напредување.

Проектот се реализира во следните 10 проектни училишта:

- Браќа Рамиз и Хамид, Шуто Оризари
- Мустафа Кемал Ататурк, Д. Количани
- Браќа Рибар, Табановце
- Рајко Жинзифов, Д. Оризари, Велес
- Страшо Пинџур, Карбинци
- Кирил и Методиј, Кучевиште

- Светозар Марковиќ, Старо Нагоричане
- Гоце Делчев, Василево
- Неџати Зекирија, Коџаџик и
- Дитуриа, Сарај

Во текот на 2019 година, Фондацијата „Чекор по чекор“ работеше на реализацијата на следниве проектни активности:

Посети на училиштата и стручна поддршка на обучените наставници за успешна имплементација на наученото од обуките во работата со своите ученици во училища

Иницијална посета на проектните училишта

Иницијалната посета на проектните училишта ја реализираа претставници од Фондацијата Отворено Општество Македонија (ФООМ), од Фондацијата „Чекор по чекор“ и претставници од Управата за развој на образованието на јазиците на малите етнички заедници. Целта на оваа посета беше да се запознаат претставниците од училиштата со проектните цели и активности, но и да се проценат нивните потреби со цел проектните активности да ги адресираат индивидуалните потреби и интереси на училиштата.

Ревидирање и адаптација на материјали и прирачници за обука на наставници

Фондацијата „Чекор по чекор“ одржа низа состаноци со тимот на искусни едукатори и обучувачи со цел да се прегледаат, ревидираат и обноват материјалите за обука, согласно со новите современи трендови за настава и учење и потребите кои беа споделени од проектните училишта. Во периодот мај-јуни 2019 год. се направи преглед и ревидирање на материјалите за обуките „Со читање и пишување до критичко мислење“ и „Квалитетна педагошка пракса“ додека прегледот и ревидирањето на материјалите за обуката за „Образование за социјална правда“ се реализираше во периодот јули-август 2019 год. Сите подготвени материјали за сите три обуки беа преведени и на јазиците на помалите етнички заедници: босански, српски и турски јазик. Дополнително, тимот на Фондацијата беше посветен и на ревидирање на прирачникот „Компетентни наставници за XXI век“ кој е преведен и отпечатен на босански, српски, турски и албански јазик.

Подготовка, контакти и координација со училиштата, организирање и испорака на обуки за наставници од проектните училишта

Во текот на летните месеци се направи подготовка и координација со училиштата и се испорачаа следните обуки за наставници од проектните училишта:

Обука „Квалитетна педагошка пракса на 21 век“ - Оваа обука се реализираше во Струга од 24-27 јуни 2019 година и на неа присуствуваа одделенски наставници од проектните училишта. На оваа обука акцентот беше ставен на принципите врз кои треба

да се темели реализирањето на наставата во денешно време: Интеракција исполнета со разбирање и почит помеѓу возрасните и децата; Вклучување на семејството и заедницата во образованието на децата; Инклузија, почитување на разликите и на вредностите на демократијата за секое дете и неговото семејство; Проценка и планирање за квалитетен наставен процес; Стратегии и техники на подучување кои поттикнуваат љубопитност, истражување, критичко мислење и соработка; Создавање безбедна и креативна средина за учење и Постојан професионален развој. На обуката учествуваа 73 наставници од одделенска настава и стручна служба од проектните училишта. Дополнително на обуката беа поканети и присуствуваа и претставници од Бирото за развој на образованието (БРО) и од Управата за развој на образованието на јазиците на помалите етнички заедници. Сите материјали и презентации за обуката беа преведени на српски, турски и босански јазик и беа достапни за учесниците на обуките. Учесниците посведочија дека можноста да ги имаат материјалите на јазикот на кој предаваат им помага да ја следат содржината на обуката непречено, и дека истите се корисни при дисеминација на обуката за останатиот кадар во училиштето.

Обука „Со читање и пишување до критичко мислење“ - Оваа обука се реализираше во Охрид од 24-27 јуни 2019 година и беше наменета за предметните наставници од проектните училишта. Со оваа обука наставниците имаат можност да ја збогатат наставата со нови наставни методи кои го поттикнуваат критичкото мислење кај учениците од сите возрасти и во рамките на сите наставни предмети. Основна цел на обуката е да ги оспособи наставниците за реализација на настава во која учениците ќе стекнат знаења и ќе ги развијат способностите за критичко мислење, решавање проблеми, аргументирана дискусија и кооперативно учење. На обуката учествуваа 83 наставници од предметна настава и стручната служба од проектните училишта. Фондацијата „Чекор по чекор“ ја обезбеди логистиката за оваа обука. Како и на обуката за „Квалитетна педагошка пракса“ така и на оваа обука поради мешаниот етнички состав на учесниците, сите материјали и презентации беа преведени на српски, турски и босански јазик.

Обуката „Образование за социјална правда“ - Оваа обука се реализираше во Охрид. За проектните училишта: О.У. Страшо Пинџур- Карбинци, О.У. Рајко Жинзифов-Оризари, Велес, О.У. Мустафа Кемал Ататурк- Количани, О.У. Браќа Рибар- Табановци и О.У. Браќа Рамиз Хамид- Шуто Оризари обуката се реализираше од 18-21 август 2019 година, додека за О.У. Дитурија- Љубин, Сарај, О.У. Гоце Делчев- Василево, О.У. Кирил и Методиј- Кучевиште, О.У. Неџати Зекирија- Коџаџик и О.У. Светозар Марковиќ- Старо Нагоричане, обуката се реализираше од 21-24 август 2019 година. Оваа обука има за цел учесниците да стекнат знаења за значењето на социјалната правда во образованието, да развијат критичка свест за важноста од почитување на разликите и вештини за создавање на позитивна училишна клима во која секој ученик ќе го постигне својот потенцијал. Дополнително оваа обука обрнува особено внимание учесниците да станат свесни за процесот на настанување на стереотипите, но и за начините за нивно надминување, да се оспособат за разрешување конфликти и стекнување знаења за јазик на позитивна „акција“ како и да развијат вештини за распознавање на предрасудите (именување, огласување, сојузништво). Оваа обука ја проследија вкупно 120 наставници и претставници на стручните служби од 10те проектни училишта.

Фондацијата „Чекор по чекор“ ја обезбеди логистиката за оваа обука. И на оваа обука поради мешаниот етнички состав на учесниците, сите материјали и презентации беа преведени на српски, турски и босански јазик.

Сите обуки се реализираа согласно предвидената динамика и беа оценети од учесниците како многу корисни и успешни. Со цел да се пружи поддршка на наставниците и по завршувањето на обуките како дел од овој проект во проектните училишта се формираа и заедници за учење. Концептот на заедници за учење им беше презентираан на учесниците на обуката за „Квалитетна педагошка пракса“.

Посети на училиштата и стручна поддршка на обучените наставници за успешна имплементација на наученото на обуките во работата со своите ученици во училишта и воспоставување и поддршка на заедниците за учење

Професионалните заедници за учење (ЗУ), како форма на учење и професионален развој, нудат можност за самостојна работа и истражување, дискусии со колегите, и подобрување на секојдневна педагошка пракса за секој заинтересиран наставник. Овие таканаречени заедници за учење (ЗУ) се слободен простор за наставниците и останатиот училиштен кадар да разменуваат идеи и искуства. Заедниците за учење претставуваат иновативна форма на професионален развој каде наставниците разменуваат информации од различен вид, овозможувајќи пред сè подобар тек на информации во самото училиште, но и поединечно меѓу наставниците. На овој начин се отвора можност побрзо да се согледаат и полесно да се решат многу прашања врзани и со секојдневната педагошка работа, но и со училиштето генерално.

Препознавајќи ги придобивките од овој тип на учење, како дел од проектот, во секое проектно училиште беа формирани заедници за учење и беа назначени ментори кои им помагаа на наставниците да го дефинираат својот проблем на истражување/својата развојна задача и ја фасилитираа дискусијата меѓу колегите. Менторот ги води членовите на заедницата за учење според методологијата за Наставници лидери на Универзитетот за образование од Кембриџ, која е прилагодена на наши услови. За потребите на заедниците за учење е издаден и прирачник каде е опишан концептот на заедницата за учење и сите потребни насоки и материјали за формирање и одржување на една заедница за учење во рамки на училиштето.

Во текот на првата половина од училишната година беа реализирани 3 менторски посети на кои активно работеа 130 членови на заедниците за учење од 10те проектни училишта. Проектниот тим одреди искусни ментори за секое од училиштата.

Прва менторска средба

На првата менторска средба менторите ги запознаа присутните со концептот на заедниците за учење и со динамиката и фреквентноста на менторските средби. Како дел од првата средба во секое проектно училиште се одбра и координатор на заедницата за учење кој ќе биде примарен контакт за менторот и ќе ја координира работата на заедницата за учење надвор од менторските средби. На менторската

средба менторите ја потенцираа и важноста од вклученоста на директорот на училиштето во работата на заедницата за учење. Многубројни истражувања, како и претходното искуство поврзано со заедницата за учење, покажуваат дека вклученоста на директорот во работата на заедницата за учење не помага само кон поефикасни средби туку обезбедува и одржливост на ЗУ по завршување на проектните интервенции. За полесна комуникација со менторите, сите заедници формираа Viber или затворени Facebook групи кои успешно ги користат од формирањето на ЗУ па досега.

Втора менторска средба

На самиот почеток од втората менторска средба се одржа кратка воведна дискусија за периодот помеѓу двете менторски средби, за нивните почетоци во подготовката на развојните активности, за нивните проблеми или евентуални недоразбирања. Овој воведен дел од оваа менторска средба менторите го искористија уште еднаш да ја нагласат потребата од заедничко анализирање на проблемите, активностите и работата на секој поединец- член на ЗУ со цел да се створи навика за споделување, барање решение и колегијално учење како и добивање фидбек за сработеното.

Втората менторска средба во својот фокус ги имаше развојните активности. Менторите споделуваа примери од развојни активности, а потоа акцентот беше ставен на развојните активности на кои членовите на ЗУ би сакале да се посветат. Дополнително оваа средба беше искористена да им се подели на членовите на заедниците за учење прирачникот „Компетентни наставници за XXI век“ кој е преведен и отпечатен на босански, српски, турски и албански јазик како и сертификатите за присуство на обуките одржани во јуни и август.

Трета менторска средба

Менторите споделија со претставниците од проектот дека комуникацијата помеѓу менторот и членовите на ЗУ меѓу втората и третата менторска средба е многу зачестена и дека постојано се споделуваат информации поврзани со реализирање на активностите поврзани со развојната активност која ја спроведуваат. Менторите ги користат формираните Viber или затворени Facebook групи да споделат со членовите на ЗУ и разна литература која им е потребна за да можат успешно да ги реализираат своите активности и да им помогнат во планирањето и изведувањето на истите. Со таа цел и третите менторски средби пред да започнат со својот официјален дел се искористија да се претстави досегашната работа на членовите. Менторите ги споделија своите препораки, и ги поттикнаа членовите на ЗУ да си даваат препораки едни на други, со цел да се развијат културата на давање фидбек во рамки на групата и колегијалното учење. Наставниците беа многу охрабрани да дадат уште поголем придонес гледајќи дека најголем дел од решенијата доаѓаа од нив. Како што е наведено и во работниот план оваа средба беше фокусирана на можните начини за изнаоѓање решенија, во ситуации кога тие имаат одредена дилема или проблем при реализирањето на развојните активности. Дополнително оваа средба беше фокусирана и на планирањето на мрежниот настан кој беше планиран и реализиран во декември.

На овие средби наставниците замолија нивната вклученост во Заедниците за учење да биде евидентирана со потврда од страна на проектот, со цел и овој тип на

професионален развој да може да се вреднува при надворешните и внатрешните евалуации на училиштето.

На третата менторска средба менторите ги поканија сите членови на Заедниците за учење да присуствуваат на настанот Speech4Teach на кои дел од говорниците беа претставници и членови на ЗУ од проектните училишта.

Мрежни настани

Мрежните настани на заедниците за учење се прилика за наставниците да се запознаат и да разменат искуства со своите колеги од други делови од државата. На овие настани, тие разговараа за своите искуства, за развојните активности поврзани со проблеми кои ги идентификувале во наставата и начините како да го документираат својот развој во индивидуални портфолија.

Во текот на месец декември успешно се реализираа 5 мрежни настани. Менторите назначени од проектот ги водеа училиштата низ процесот на колегијално споделување на знаење, на справување со практичните предизвици и создавање на успешни практики. Членовите на Заедниците за учење имаа можност да споделат зошто станеле наставници и каде ја гледаат важноста на својата професија, кои се проблемите со кои се соочуваат, но и од каде ја црпат својата мотивација. Присутните особено уживаа во делот на презентација на видео од инспиративен говор на една наставничка од САД и се согласија со пораката од видеото, поврзана со важноста од воспоставување значајни релација со учениците, разбирањето, поставување цели и очекувања кои треба да се споделат со учениците, охрабрување на учениците и постојано мотивирање да усвојат и постигнат подобри резултати како и посветеноста и љубовта кон професијата наставник. Присутните ја надополнија листата која беше презентирана на видеото и потенцираа дека ним им е најважно да остварат однос и доверба со учениците, но и меѓу себе во рамки на наставничкиот колектив, да се трудат своите проблеми да ги остават пред вратата на училиштето и секогаш да влезат на настава расположени и мотивирани да учат и истражуваат со своите ученици, да им покажат на учениците преку личен пример дека учењето е доживотен процес и да ја сакаат и ценат професијата која ја одбрале.

Овие настани им овозможија на членовите на заедниците за учење да ги синтетизираат своите знаења и вештини од менторските посети и обуките реализирани како дел од проектот и да почнат со осмислување на интервенции во наставната практика кои одговараат на специфичните услови во кои работат и на учениците на кои им предаваат. Учесниците на мрежните настани го споделија своето задоволство од учество на еден ваков настан и беа многу благодарни за можноста со друго училиште да ги споделат своите искуства. На сите мрежни настани присуствуваа претставници од Фондацијата „Чекор по чекор“.

Посети во проектните училишта со мобилната библиотека

Библиотеката на тркала претставува возило специјално пренаменето во патувачка библиотека, кое е полно со сликовници, книги и едукативни материјали. Учениците од 10те проектни училишта заедно со актерите Ава Хусеини, Благојчо Стојанов, Ѓорѓи Нешкоски и Дени Стојанов читаа сликовници на турски, босански, српски и македонски

јазик, разговараа за темите и содржината на сликовниците и се забавуваа. Во пооддалечените рурални места и местата каде нема училишна или општинска библиотека, Библиотеката на тркала е особено добредојдена со богатиот избор литература за децата кои инаку имаат ограничен пристап до ресурси за читање. Библиотеката на тркала ја посетија и родителите и наставниот кадар кои со задоволство земаа учество во активностите.

Првата и втората посета со Библиотеката на тркала беа фокусирани на развивање на јазичните вештини на учениците, развивање на љубовта кон книгата и негување на мајчиниот јазик. За време на третата посета пак се реализираа и работилници за изработка на сликовници и „Театар на сенки“. Во работилниците, освен децата и наставниот кадар, беа вклучени и голем број родители и сите заедно создаваа сликовници на турски, српски, босански и македонски јазик и со тоа се збогатија и училишните библиотеки. „Наш мал театар“ е патувачки театар на сенки кој ги прикажа адаптираните драматизации од сликовниците „Марко патува околу светот“ и „Бурсунсул и Паскулина“. Преку оваа активност учениците учеа како треба да се однесуваат кога гледаат театарска претстава и какви видови театар постојат.

На сите три средби мобилната библиотека и едукативните активности реализирани со познатите актери ги посетија повеќе од 2050 ученици, 180 наставници и повеќе од 50 родители.

Организирање на јавен настан Speech4Teach

Фондацијата за образовни и културни иницијативи „Чекор по чекор“ - Македонија, во рамки на проектот „Образование на помалите етнички заедници“ организираше настан со цел споделување со публиката и јавноста на инспиративни и едукативни говори на тема „Социјална правда за квалитетно образование“. Настанот се одржа во големата сала на Киното Фросина во Младинскиот културен центар, на 19 декември 2019 година, со почеток во 12 часот.

Концептот на настанот е заснован на моделот на настаните за јавни, инспиративни говори TED кои се одржуваат низ светот, со адаптација на локалниот контекст и интереси. Говорниците го споделуваат своето лично и/или професионално искуство на релевантни и инспиративни теми за предизвиците во образованието на помалите етнички заедници. Целта на настанот е преку инспиративните говори на говорниците, да се отворат прашања за еднаквите можности во нашето образование, да се подигне јавната свест за потребата за присутност на социјалната правда во секое наше училиште, но и да се поттикне преосмислување на досегашните идеи за важноста од социјалната правда за квалитетот на образованието.

Целта на настанот е да отвори прашања и да ја унапреди јавната свест, да прикаже поинакви перспективи и да поттикне преосмислување на досегашните идеи за дадената тема. На овогодинашниот настан на присутните им се обратија следните говорници:

- Марк Гинзберг - Декан на Колеџот за образование на Универзитетот Џорџ Мејсон, Вирџинија, САД (Видео обраќање),
- Мери Бошковска- Детски психијатар
- Жаклина Дурмиш- Центар за образовна поддршка ДендоВас

- Синиша Саздовски- О.У. Браќа Рибар- Табановце
- Ема Ананиевска- пијанистка
- Изета Бабачиќ- О.У. Дитурија- с. Љубин, Сарај
- Бекир Хусеинов- О.У. Страшо Пинџур- Карбинци

На настанот присуствуваа повеќе од 180 претставници од училиштата вклучени во проектот, претставници на централната и локалната власт, претставници од релевантните образовни институции, локални и меѓународни организации од областа на образованието, донатори и останати партнери на ФООМ и Фондацијата „Чекор по чекор“ и медиуми.

ПРОЕКТ „И ЈАС ИМАМ ГЛАС“

Фондацијата Чекор по чекор со поддршка на “Save The Children International” - Косово и Шведската Интернационална Агенција за развој го реализира регионалниот проект „И јас имам глас“.

Целта на Проектот е мобилизирање на граѓанското општество и развивање на свеста на родителите и наставниците, и охрабрување на децата да преземат одговорност и активно и информирано да се залагаат за реализација на своите права и да учествуваат во процесите на донесување одлуки кои ги засегаат на училишно и локално ниво.

Преку учество во обуки и уметнички, литературно-новинарски и драмски секции, учениците учествуваат во донесување одлуки на училишно ниво и промовираат проактивно почитување на детските права и на детските ставови и мислења околу прашања кои ги засегаат нив и нивните врсници. Проектот се реализира во 4 основни училишта: „Братство“ - Карпош, „Дане Крапчев“ - Гази Баба, „Кирил и Методиј“ - Тетово и „Христијан Тодоровски Карпош“ - с. Драгоманце.

Во 2019 г., се реализираа повеќе активности, меѓу кои:

Обука „Воспоставување структури и механизми за унапредување на детските права и почитување на гласот на децата во училиштата и заедницата“

Во секое од проектните училишта е оформен Клуб за промоција на детските права. Со цел градење на знаења, способности и вештини на учениците кои членуваат во овие клубови а кои имаат желба да го унапредуваат почитувањето на детските права во училиштата и локалните заедници, се организираше циклус обуки наменети за:

- запознавање со детските права во училиште и локална заедница, особено оние поврзани со квалитетно образование, заштита од насилство, вклучувајќи и врничко и сајбер насилство, правата на лицата со попреченост, итн.
- запознавање со и оспособување за партиципативен демократски активизам и застапување за правата на децата во училиштето и локалната заедница

- утврдување на аспекти на квалитетно училиште и дефинирање на модел на Училиште кое промовира детски права.

Учениците кои учествуваа на обуките ќе ги предводат во иднина активностите на училишните заедници за подобрување на ученичката партиципација во осмислување на училишни политики практики и следење на квалитетот на образованието и на ученичкиот живот и почитувањето на детските права.

Обука „Воспоставување стратегија на истражување“

Оваа обука е наменета за претставници на воспоставените клубови за детски права. Целта на оваа обука е да се направи проценка на актуелната состојба на училиштето, а истовремено и објаснување за првиот чекор во истражувачкиот процес: проценка на потреби. Преку различни техники (интервју, анкета, фокус група) учесниците добија теоретска и практична основа за истражувачкиот процес, и се запознаа со разликата и резултатите од поставувањето отворени и затворени прашања.

Развивање вештини кај ученици на возраст 12-15 г за креативно искажување мислења и ставови

Подигање на свеста за почитување на детските права преку драмски активности

Во сите училишта се одржаа работилници на кои учесниците, со помош на експерти, изведоа драмски активности на теми од детскиот живот кои сами ги обраа, вклучувајќи Нарушување на правото на приватност, Безбедност во сообраќајот и безбеден пристап до училиштето, Право на квалитетни наставници, Право на глас и почитување, и Право на рекреација и слободно време. Учениците сами ги поделија улогите и ги планираа и изведоа кусите театарски претстави.

Овие претстави претставуваат вентил за чувства, размисли и желби кои инаку учениците не се чувствуваат сигурни да ги изразат. Тие се одвиваат во безбедна средина, каде се разгледуваат причините и последиците на детските постапки без опасностите од последици кои е присутни во реалниот живот.

АРТивизам

За време на ликовните секции кои се одржуваа еднаш месечно, учесниците дискутираа за определени прашања од ученичкиот и секојдневниот живот и своите мислења ставови, проблеми и успеси ги прикажуваа преку ликовни изработки. Воедно, се разгледуваат можностите изработките да се искористат за промоција на детските перава и за подигање на свеста за проблемите со кои учениците секојдневно се соочуваат а за чие решавање е потребно посериозно ангажирање на возрасните во училиштето, домот и локалната заедница.

Литературно-новинарска секција

На овие секции, кои исто така се одржуваа еднаш месечно, учесниците вежбаа креативно изразување на своите мисли, идеи и преставување на проблемите со кои се соочуваат. Како новина во овој проект, учениците учеа основни начела и техники за истражувачко новинарство. Децата учеа за различни медиуми, новинарска опрема и постапки, начини на поставување прашања, водење дискусија и спроведување на интервју, и преку играње улоги ги развиваа своите јазички и новинарски вештини. Овие секции им овозможија искажување и одбрана на сопствените мислења и ставови, но и критичко преиспитување, разгледување и прифаќање на тужите, како основа за дијалог, дебата и консензус. Децата исто така вежбаа пишување на написи.

Претставување на училишните политики околу „Моделот на УПДП (Училиште пријател на детските права)“ и други креации и сценарија на учениците.

Во ноември се одржаа 3 училишни презентации кои имаа за цел да се промовира поширокиот концепт на граѓанско општество. Училиштата меѓу другото ги презентираа своите достигнувања во работилниците, ја одбележаа важноста на учењето за детски права и нивната примена во училишниот и општинскиот живот и организираа изложба на детски трудови изработени во рамки на проектот. На настаните присуствуваа родители, претставници на општините, гости од други училишта во заедницата и други.

Развивање и спроведување на политики и практики за справување со врсничко насилство

Во мај и јуни се одржаа четири работилници во проектните училишта на кои претставници од ученичката заедница, родителскиот совет, наставниците и стручните служби се запознаа со основните концепти и аспекти на комплексното прашање на врсничкото насилство. Работилниците, кои ги водеше Прим Др. Мери Бошковска, ги отворија прашањата Што претставува насилство?, Што е насилство меѓу децата?, Видови насилство, Што е злоставување?, Семејно окружување, Фактори во училиштето, Фактори во локалната заедница, Како да препознаеме насилство, Што можеме да направиме и како да им помогнеме на децата. Работилниците поттикнаа голем интерес, а учесниците поставија повеќе прашања поврзани со темата.

Обука „Препознавање врсничко насилство во училищата и училиштето, справување со ученици жртви и ученици извршители“

Оваа обука беше наменета за наставниците и стручните служби од проектните училишта, каде главна тема на дискусија беше состојбата со врсничкото насилство во училиштата и нивните искуства. Учесниците ги изнесоа главните проблеми со кои се соочуваат, односно најчестите облици на врсничко насилство во нивните училишта. Учесниците ја оценија обуката како особено корисна, интересна и инспиративна (сите сесии беа оценети со највисока оценка) и предложија во иднина да се оддржат повеќе

вакви работилници и презентации каде би се вклучиле и родителите кои би дале поддршка на семејствата жртви на насилство.

ПРОЕКТ „ЗАЈАКНУВАЊЕ НА УЛОГАТА НА ГРАЃАНСКОТО ОПШТЕСТВО ВО ОСИГУРУВАЊЕТО РАМНОПРАВНОСТ И КВАЛИТЕТ ВО ПРЕДУЧИЛИШНОТО ОБРАЗОВАНИЕ, ВОСПИТАНИЕ И ЗГРИЖУВАЊЕ (ЗЕ)“

Проектот „Зајакнување на улогата на граѓанското општество во осигурувањето рамноправност и квалитет во предучилишното образование, воспитание и згрижување (ЗЕ)“ е финансиски поддржан од Европската Унија преку програмата за Зајакната вклученост на граѓанското општество во реформите за интеграција во ЕУ- Национална програма за поддршка на процесот за транзиција и градење на институции 2013, (ИПА), а го спроведува Фондацијата за образовани и културни иницијативи Чекор по чекор – Македонија во партнерство со невладините организации ЦСИ Надеж од Скопје и Биро Мутант од Холандија. Проектот претставува придонес кон напорите на Владата за подобрување на соработката со граѓанското општество преку поддржување на конструктивен дијалог меѓу засегнати страни преку градење на капацитетите и познавањата на јавните установи, општините и граѓанските организации за учество во осигурување квалитетни услуги за граѓаните и зајакнување на јавната свест за важноста на посетување на установи и програми за предучилишно образование, воспитание и згрижување. Ова се оствари преку низа активности наменети за запознавање со политиките и практиките на ЕУ, нивна адаптација на локалните практики, развивање на капацитетите на вработените во установите за ПОВЗ и граѓанското општество, како и подигање на свеста на сите вклучени и одговорни лица за важноста од сеопфатен конструктивен пристап кон осигурување квалитет кој ги опфаќа сите аспекти на предучилишното образование, воспитание и згрижување, и ги вклучува сите национални и локални засегнати страни.

Проектот „Зајакнување на улогата на граѓанското општество во осигурувањето рамноправност и квалитет во предучилишното образование, воспитание и згрижување (ЗЕ)“ заврши во средината на февруари 2019 година. На 31-ви јануари 2019 г. се одржа конференција која го означува заокружувањето на Проектот. Конференцијата ја отворија Извршната директорка на Фондацијата Чекор по чекор, проф. д-р Сузана Киранџиска, и претставникот на ЕУ, Програм менаџерот Костантинос Соупилас. На конференцијата

присуствуваа околу 140 претставници на државни установи и агенции, универзитети, јавни и приватни градинки и на граѓанскиот сектор. Со голем интерес се проследија 13 презентации од домашни и странски експерти директно поврзани со петте димензии на квалитет содржани во Предлогот на Европската комисија до Советот на Европската Унија за ПРЕПОРАКА за висококвалитетни системи за предучилишно образование, воспитание и згрижување. Презентерите ги претставија состојбите и проблемите со кои се соочуваат засегнатите страни и понудија можни решенија, поткрепени со докази, на следниве теми:

- Anke Van Keulen, Bureau Mutant: Статус на Европската рамка за квалитет во ПОВЗ во ЕУ, трендови и приоритети
- Елена Мишиќ, Фондација Чекор по чекор: Состојбите во земјава и придонесот на Проектот кон нивно подобрување
- Елизабета Куновска, МТСП, Проектна единица: Приоритетите и целите на Проектот на Светската банка за социјален развој
- Маја Колеќеска, Национална агенција за европски образовни програми и мобилност: Можносите за финансиска поддршка на процесот на подобрување на квалитетот во ПОВЗ преку програмите на Националната агенција
- Ајрие Дачи, ЈОУГД Брешија, Дебар: Проекти и активности на градинката Брешија кои се спроведуваат со донаторска помош
- Елена Устамитова, ЈОУГД Буба Мара, Аеродром,
- Цанка Добринова, ЈОУГД Рада Поцева, Кавадарци: Поголема достапност на услугите во Општина Аеродром и во Општина Кавадарци
- Алма Тасевска, Институт за педагогија, Филозофски факултет, УКИМ: Состојби, предизвици и приоритети во иницијалното образование и професионалниот развој на воспитно-образовниот кадар
- Мира Ѓорѓиевска, ЈОУГД 8 Март, Кисела Вода,
- Симона Палчевска, ЕЦД КОР: Предизвици и добри примери во примената на Стандардите и Програмата за рано учење и развој
- Зорица Јовановска, ЈОУГД Фемо Кулаков, Неготино,
- Марина Костадиновска, ЈОУГД Вера Циривири Трена, Штип: Добри примери и потешкотии во работата со родителите
- Ѓорѓи Тошев, Лајфстарт Битола: Улогата на граѓанското општество во подобрување на опфатот со ПОВЗ.

Придобивките од конференцијата, покрај запознавањето со Европската рамка за квалитет во ПОВЗ и понудените сознанија за состојбите и можните решенија можат да се видат и во едногласниот став на сите присутни за огромната потреба од поголемото инвестирање во овој потсистем и од позасилено запознавање со иницијативи, програми, политики и практики со кои развиените земји го подобруваат својот квалитет.

Како завршен придонес на Проектот кон реформите во системот за предучилишно образование, воспитание и згрижување, и резиме на проектните активности, вклучувајќи разгледување на најновите документи на Европската Унија и состојбите во земјава, консултативни средби и презентации низ целата земја, обуки и конференцијата

на тема Европската рамка за квалитет, во февруари Проектот ја издаде публикацијата „Предлог-рамка за квалитет во предучилишното образование, воспитание и згрижување“, подготвена врз основа на Предлогот на Европската комисија до Советот на Европската Унија за ПРЕПОРАКА за висококвалитетни системи за предучилишно образование, воспитание и згрижување, како алатка за подобрување на пристапот до квалитетно предучилишно образование, воспитание и згрижување за сите деца. Публикацијата има за цел да им помогне на носителите на политики во осмислувањето на систем за осигурување на квалитет во земјава според начелата и стандардите кои се применуваат во земјите од ЕУ, на тој начин придонесувајќи кон процесот на реформи и приближување кон Европската Унија. Авторскиот тим на оваа публикација, составен од претставник на фондацијата, универзитетски професори и практичари, на 140 страници на читателите им го доближува самиот предлог на Европската комисија и ги запознава со нејзините теориски основи и практични импликации. Воедно, публикацијата нуди практични алатки за воспоставување на систем за следење и вреднување на самиот систем за ПОВЗ и на носителите на образовно-воспитно-згрижувачката дејност во земјава. Новина претставуваат освртот на улогата на граѓанското општество во различните сегменти на системот за предучилишно образование, воспитание и згрижување со конкретни предлози за негова поголема активација, како и понудениот појмовник, кој ги објаснува најважните термини во овој систем, и обемната библиографија, која на едноместо ги собира најважните публикации произлезени од најразвиените системи во Европа и светот.

Публикацијата е дистрибуирана до сите градинки, државни установи, факултети кои едуцираат воспитно-образовен кадар и невладините организации кои спроведуваат проекти во овој потсистем.

ПРОЕКТ „BRAVEDU - УЛОГАТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО ВО РУШЕЊЕ НА ТАБУАТА ЗА СИРОМАШТИЈА”

Фондацијата „Чекор по чекор“ е партнер на Мрежата на центрите за образовни политики од Загреб, NEPC (Network for education policy centers) во реализирање на проектот BRAVEdu, Улогата на образованието во рушење на табуата за сиромаштија финансиран од Еразмус +Клучни акции 2, Програма на Европската Унија. Во реализирањето на овој проект партнери се и Форумот за слобода во образованието од Хрватска, (Forum for freedom in Education) Институтот за образовни истражувања од Словенија (Educational Research Institute), Praxis од Естонија, како и основните училишта: Дане Крапчев од Македонија, Тишина од Словенија и Винко Жганац од Хрватска. Главната цел на Проектот BRAVEdu да се зајакне капацитетот на училиштата за поддршка во учењето на учениците од семејства со низок социоекономски статус, постигнување подобри резултати од учењето и нивно активно учество во училишниот живот. Истражувањата на ПИСА покажуваат дека социоекономскиот статус на

семејствата е поврзан со академските постигнувања на нивните деца. Децата што живеат во сиромаштија често имаат послаби јазични вештини, ограничен пристап до материјали за читање, а тоа негативно влијае на резултатите од учењето. Растењето во сиромаштија придонесува детето понекогаш да има негативна перспектива за иднината и тие деца често се жртви на исмевање од страна на соучениците. Искуството на НЕПЦ и неговите партнери покажува дека образовните системи и училиштата во земјите на проектот се борат со прашањето на сиромаштијата, но тоа ретко се адресира директно и често се разгледува во комбинација со други ранливи групи (Роми, малцинства, мигранти). Ваквиот пристап на интервенција се оправдува со фактот дека сите овие групи се соочуваат со сериозни економски проблеми. Статистиката потврдува дека процентот на население кое живее во ризик од сиромаштија и социјална исклученост е многу поголемо од процентот на споменатите ранливи групи и дека прашањата на учениците со ниски социо економски статус треба да бидат адресирани директно. Овој проект заврши во 2019 година, а во текот на оваа година Фондацијата Чекор по Чекор ги спроведе следните активности:

- Учество при подготовка на прирачникот “Креативни идеи за ублажување на последиците од сиромаштијата“ кој е достапен на македонски и албански јазик на веб страната на Фондацијата „Чекор по чекор“.
- Реализација на две тркалезни маси со претставници од општините и основните училишта со цел да ги запознаеме учесниците со постигнувањата на проектот и можностите за имплементирање на проектните успешни практики во останатите училишта.

**Фондација за образовни и културни иницијативи
ЧЕКОР ПО ЧЕКОР - Македонија**

Адреса: бул. Партизански одреди 72а - мезанин, Скопје

Контакт: +389 2 3077 900 info@stepbystep.org.mk

www.stepbystep.org.mk